

prava bi bila že sama poskribela, da se postavijo tekom zadnjih let potrebne stanovanjske hiše, česar seveda ni mogoče doseči s sekaturami, temveč edino s podporo materijalnega ali moralnega značaja. Pa res, samo na moralno podporo baje ne da nihče ničesar, zato je že na mestu, da povemo točneje: Zidanje se podpira predvsem s tem, da se ne delajo nepotrebne sitnosti in šikane, ki končno ozlovoljijo tudi tiste, ki imajo dobro voljo in potrebne kapitele. Kako podpira Komunalna oblast n. pr. stavbne zadruge, tudi po tem se lahko presoja njena sposobnost, da ne govori o podpiranju raznih konsumnih združenj, kjer lahko občina tudi mnogo dobrega prispeva, a z opustitvijo mnogo neuspeha zakrivi.

Iz vsega pač spoznamo, kolikšnega pomena je občinsko gospodarstvo tako za vsakega posameznika, pa tudi za vsak stan, zlasti pa še za tako gmotno šibek član kakor je uradnik. Na dobri občinski upravi ima uradnik kot konsumist največji interes, zato je tudi dolžnost vsakega uradnika, da posveča komunalni politiki potrebno pozornost.

Posameznik pa vedno le malo pomeni; za to je nujno potrebno, da se enakomisleči združijo v skupno organizacijo, kajti le število da moč in vpliv; sedaj ko se snujejo politična društva za posamezne mestne okraje, je najlepša prilika, da se uveljavijo tudi tisti, ki so doslej stali izven organizacij, pa imajo željo sodelovati in uveljavljati svoje nazore.

Politične vesti.

*** Narodna skupščina** je sklicana za četrtek 21. t. m. ob 16. uri. Na dnevnem redu so sicer volitve raznih odborov, vendar pa v političnih krogih sodijo, da do tega ne bo prišlo, ampak da bo takoj prečitan dekret o razpustu skupščine.

*** Borba proti radikalcem v Srbiji** se je že pričela. V nedeljo že so odpotovali v Kragujevac Davidović, Radosavljevič, dr. Ribar in dr. Angjelinović; po celji Srbiji bodo nastopali na velikih ljudskih shodih.

*** Kako naši klerikalci varajo svet?** Radičevih metod pošiljanja v svet raznih memorandumov in širjenja tendencioznih vesti po tujem, inozemskem časopisu, so se pričeli sedaj posluževati tudi naši klerikalci. Za glavno politje tega dela so si izbrali — Francijo. Francoski klerikalni časopisi se v zadnjem času zelo mnogo pečajo z našo državo in z našimi razmerami; to pa do sledno na način, ki jasno kaže, da dobivajo vse informacije iz naših klerikalnih krogov. Da bi stopili še ožje v zvezo s francoskimi, so naši klerikalci pred nekaj meseci povabili v našo državo kanonika E. Beaupina, tajnika znane organizacije »Comite Chatolique des Amities Francaises a l'Etranger«. Ta francoski gospod je obiskal naše klerikalce v Ljubljani in v Zagrebu ter papeževemu numoija v Beogradu, kjer

se je informiral o položaju katoličanov v naši državi. Kakšne informacije so mu dali g. škofje in klerikalni vodje, pa se jasno vidi iz njegove brošure »Les Chatoliques Yougoslaves et leurs preuxtes difficultes« (Jugoslovanski katoličani in njihove sedanje nepravilnosti), katera je ravno te dni izšla v Parizu kot ponatis njegovih člankov iz raznih francoskih klerikalnih listov. V tej brošuri se nahajajo gorostasne laži o zatiranju in trpljenju klerikalcev v Jugoslaviji, osobito v Hrvatski in v Sloveniji. Beograjsko vladno slika kot sovražnico katolicizma in širiteljico pravoslavja ter poziva ves katoliški svet, naj se zavzame za svoje trpeče sovražnike v Jugoslaviji. Da bi pa pridobil med francoskimi klerikalci, ki so v ostalem vendar odločni nacionalisti in vsled tega seveda tudi sovražniki Nemcev, čimveč simpatij do naših jugoslovanskih, jih v svoji brošuri — čuje in strmi — slika kot velike nacionaliste in sovražnike Nemcev, ki so največje pripomogli do zrušenja Avstrije! Na dolgo in široko opisuje, kako jih je Avstrija preganjala, zapirala in vesila. To opisovanje je naravnost infamno, ker označuje Beaupin vse naše narodne trpine za časa svetovne vojne kot katoliške duhovnike ter katoličane (v smislu klerikalizma). Vsi oni, ki so trpeli na ljubljanskem gradu, vsi oni, ki so stali pred vojnimi sodiščem v Zagrebu, Zemunu, Sarajevu itd., so bili po njegovem opisu taki »katoličani«. Kdor je tega francoskega kanonika tako informiral, zasluži batine; kajti vse to je nesramna laž. Med trpinami ljubljanskega gradu ni bilo nobenega duhovnika in nobenega klerikalca — ti so sedeli v škofiji in v palači kranjske deželne vlade kot zaupniki in pri-ganjači Habsburžanov. Še večja je laž, da so bili klerikalci oni, katere je preganjalo, zapiralo in vesilo vojno sodišče v Zagrebu, Zemunu ter v Sarajevu. Večina teh trpinov niti ni bila katoličanska, ampak pravoslavna; bili so to slavonski, vojvodinski in bosanski Srbi. Zagrebški in sarajevski katoličani pa so bili v resnici tisti, ki so ob vojni napovedi l. 1914 razbijali srbske trgovine, društva itd. Tudi med deset-tisoči dezertirjev »zelenega kadra« ni bilo niti enega katoliškega duhovnika, niti enega klerikalca. Torej same ostudne laži. Resnica je, da so bili naši klerikalci vedno habsburški petolizci, prijatelji Nemcev in najhujši nasprotniki Francozov in so to tudi še danes. Gospod kanonik Beaupin naj bi je prečital par številč mariborske »Straže«, pa ne bi, prepričani smo, nikoli več govoril o klerikalnem prijateljstvu do Francozov. Po našem mnenju bi bilo skrajno potrebno, da bi kdo iz res jugoslovanskih krogov Slovenije in Hrvatske natočil Francozom čistega vina; potem bi bilo menda kmalu konec francoskih simpatij do te lažnjive in dvoletne bande.

*** Češkoslovaški poslanik Kalina.** Dne 17. t. m. je v Pragi umrl češkoslo-

vaški poslanik v Beogradu Anfonin Kalina. Pred nekaj dnevi je radi težke bolezni nastopil šestmesečni dopust. Rojen je bil leta 1869 v Nemškemu Brodu in je v Pragi dovršil pravne nauke. Bil je vsikdar odkrit prijatelj Jugoslovancov, zlasti Slovencev, in je bil že pred vojno mnogokrat v Ljubljani. Takoj po prevratu je prišel kot zastopnik češkoslovaške države v Beograd in ima velike zasluge za okrepitev zvez med obema državama.

*** Umor poljskega prezidenta Narutowicza,** ki je delo šovinistično-nacionalističnih teroristov, je vzbudil izven Poljske glasno in neprikrito obsodbo, tembolj, ker je bil pokojni Narutowicz svetovno znana znanstvena kapaciteta, s katero se ne morejo niti izdaleč meriti častilupni hujšaki Korfantiyevje sorte. Ta politični atentat bo Poljski škodoval na njenem ugledu, v notranjosti pa bo še bolj razpihal politične strasti. Slep terorizem lahko pač podira, ne more pa graditi, kot naivno mislijo njegovi pristaši. Gotovo je, da Poljska, ki tiči v globoki ekonomski krizi, potrebuje sodelovanja vseh držav in ljudskih slojev, ki se lahko zedinijo edinole na pozitivnem in smotrenem delu. V tem smislu se glase komentarji najresnejših poljskih listov, kar je znamenje, da treznost in zdrava razsodnost še nista utonili v besnih strankarskih borbah.

*** Nova poljska vlada** pod predsedstvom generala Likovskega je sestavljena. Likovski je obenem minister za notranje zadeve. Zunanje zadeve je prevzel Skrivinski, dozdajni poslanik v Bukarešti, finance Jastrebarski, vojno Sotentovski, prosveto Mikulovski-Pomorski, promet Zagarni-Marinovski, trgovino Strassburger, kmetijstvo Racinski, socialno politiko Darovski, dela Lopusanski. Nova vlada je izdala na narod proglas, v katerem pravi, da se država nahaja v težkem notranjem položaju. Poziva narod, naj se brez razlike strankarskega prepričanja zbere krog vlade, ki ima samo eno svrhu, da reši v težkih časih domovino. Volitev novega predsednika bo danes 20. t. m.

*** Novi fašistovski načrti.** Te dni se je vršila v Rimu izredna seja vrhovnega fašistovskega sveta, kateri je prisostvoval tudi Mussolini sam in na kateri se je zaključilo, da se izvede rekonstrukcija fašistovske milice v novo grupo, ki se bo imenovala »Nacionalna varnostna milica«. Ta milica bo podrejena direktno Mussoliniju; njeni statuti se morajo takoj izdelati. Obenem je vrhovni svet sklenil, da se dosednji proporcionalni volilni sistem spremeni v majoritetnega. Čas novih državno-zborskih volitev določi Mussolini sam. Proti vsaki stranki, ki bi skušala motiti notranji mir države, se bo nastopilo najenergičnejše in brez obzira na desno in levo.

*** Ujedinjenje italijanskih socialističnih strank.** Iz Rima javljajo, da so se italijanske stranke: socialistična,

maksimalistična in komunistična zedinile v enotno stranko, ki nosi ime: ujedinjena komunistična stranka.

*** Italijanski poslanik v Beogradu** markiz Negroto je nastopil svojo službo.

*** Zarota italijanskih in madžarskih šovinistov.** Beograjska »Tribuna« je prinesla sledečo vest iz Trsta: Pustolovski politik d'Annunzio se še vedno dogovarja s črnogorskimi emigranti in pristaši »prebujenih Madžarov«. Tako je 22. novem. sprejel v avdienco bivšega črnogorskega podpolkovnika Milana Kročevića, ki stalno prebiva v Milanu pod zaščito italijanske vlade. Kročević je bil sprejet v uniformi črnogorskega podpolkovnika v važni politični misli. Kakšno avanturo pripravljajo ti neodgovorni politiki, ni znano; govori se, da hočejo povzročiti v naši državi nered, ki bi jih izkoristili Italija in Madžarska. Na to citira določbe novega zakona za zaščito države, ki je bil nedavno sprejet na Madžarskem in ki omogoča izvedbo mobilizacije. Češkoslovaška bo vložila protest proti temu zahrbtnemu sunku v Malo antanto. »Politika« pristavlja: Interesantno je, da Madžari odkrito izjavljajo, da ne priznavajo mirovnih pogodb in da s bodo sami določevali meje z orožjem. Madžarska je v zadnjih dveh letih nakupovala v Avstriji in v Nemčiji ogromne množine orožja in municije. Madžari so kupili v Nemčiji nekoliko velikih tovarn, katere bodo montirali na Madžarskem za izdelovanje raznovrstne municije. Posebno pozornost posvečajo avijatik.

*** Proti memoarom Viljema.** Francoski minister Viviani odgovarja v »Matinu« na memoare bivšega nemškega cesarja Viljema. Viviani dokazuje, da Viljemove trditve ne slone na resnici.

*** Pred krizo francoske vlade?** Iz Pariza poročajo, da bo ministrski predsednik Poincaré v najkrajšem času podal demisijsko celokupnega kabineta. Kot njegova naslednika se navajata Andre Tardieu in Georges Clemenceau. Z druge strani se poroča, da bo novo ministrstvo sestavljeno izključno od članov parlamentarne desnice.

Dnevna kronika.

— **Zadnje dneve pred Božičem!** Blizajo se božični prazniki in za njimi prihaja novo leto. Vse se veseli teh radostnih dnevo, samo mi slepi gremo z našim duševnim vidom nekako otožno pred se. Mi, ki vedno in vedno trpimo vsestransko pomankanje, se bojimo teh vesejih praznikov. Ako nam ne pri-skoči naše podporno društvo na pomoč, bodo resnično za nas prežalostni božični prazniki. Prosimo tem potom vsi cenj. javnost, da bi se v zadnjih dnevih spomnila nas slepih, ki jo prosimo na pomoč. Milodari naj se blagohotno posiljajo naravnost v pisarno podpornega društva slepih v Ljubljani, Wolfova

Solun.

V zadnjem času se pri nas večkrat omenja ime Solun, posebno pa se peča s tem mestom naše časopisje, odkar sta naš zunanji minister dr. Ninčič in grški zunanji minister Politis sklenila, da se končno izvedejo točke stare pogodbe med Srbijo in Grčijo izza prve balkanske vojne, po kateri dobi naša država v tem egejskem obmorskem mestu svoje pristojske s pristo dohodno cono od Gjevgelija do Soluna. Istočasno se pečajo s Solunom tudi italijanski listi, seveda s popolnoma drugega stališča in z drugim namenom. Izmislili so si nekako zamenjavo: Jugoslavija naj bi odstopila Italiji Reko in še nekaj obalnega ozemlja v severnem Jadranu, zato pa bi Italija zastavila svoj vpliv, da dobi naša država za odškodnino — grški Solun. Izvesti hočejo torej nekako kupčijo na račun tuje kože, kar je za njihovo politiko zelo karakteristično. Da mi na kako tako ali podobno kupčijo ne moremo pristati, pač ni treba posebej naglašati. Reka je naša, ker leži na našem narodnem teritoriju, je morsko izhodišče našega zaledja in je tudi po svojem prebivalstvu bolj jugoslovensko nego italijansko mesto, da o okolici, kjer o italijanskem življu sploh ne more biti govora, niti ne govorimo. Radi tega ne more biti

nobenih razgovorov o usodi tega mesta. Reka je po geografičnih in etičnih načelih naša, naj bo že samostojna ali italijanska in bo prej ali slej naša tudi državnoopravna. Naš pa je istotako tudi Solun, čeprav pripada sedaj grški državi. Naš je ne le geografično, ampak tudi etnografično, čeprav v njem, v faktičnem mestu, prevladujejo danes tuji elementi. Zato mora tudi, istotako kakor Reka, prej ali slej postati sestaven del naše države in to še posebno radi tega, ker brez nas, enako kakor Reka, sploh ne more živeti.

Solun pripisujejo mnogi v prometnem in trgovinskem ozirom večji pomen nego Carigradu, kajti Solun ima na potu na bližnji vzhod pripravnijo lego nego Carigrad. Tu se namreč v široki balkanski polnotok najdalje zajeda zaliv Egejskega morja, to je Solunski zaliv, in tu se izteka na isto morje dolina Vardarjeva, ki predstavlja skupaj z dolino reke Morave, s katero je zvezana preko le 460 metrov širokega razvodja v bližini Kumanovega, priroden kanal od Soluna do Beograda, od Levante do srednjega Podonavja, srednje Evrope. Niti ene enake prirodne prometne črte nima Balkanski polotok; važnosti Beograda na enem koncu odgovarja veliki pomen lege Soluna na drugem koncu iste poti.

Iz Soluna vodijo, njegovi legi pri-

merno, prirodna pota in po njih tekoče železnice na vse strani. Najvažnejša med njimi je proga Solun—Djevdjelije—Skoplje—Niš—Beograd; druga proga teče mimo Seresa na Jedrenje in Carigrad; tretja proga gre mimo Vodenca na Bitolj — od te je Solunu ostal le zadnji konec — in naposled četrta proga — v najnovejši dobi dograjena železnica proti jugu, to je pod Olimpom skozi Tesalijo na Atene.

Solun ima dobro pristanišče; za časa Turčije je izvažal poljedelske in živinorejske produkte ter nekaj rud, uvažali pa so se industrijski izdelki in kolonijalno blago. V Solunu samem je nastalo tudi nekaj večjih obrtnih podjetij in tvornic, tako za pridelovanje bombaža, kož, kovin, barv, mila, več parnih mlinov, pivovaren itd. Mesto ima svoj vodovod napeljan izpod gore Hortač, ki se dviga na vzhodu nad mestom in od leta 1908 tudi električno razsvetljava ter električno cestno železnico.

Solun leži na onem mestu obale, kjer neha mehka rečna naplavinna Vardarja in Bistrice ter začenja gričevje. V najstarejši dobi se je imenoval Terme, po toplih izvorih, ki se nahajajo v njegovi bližini. Makedonski kralj Kasandros si ga je izbral za prestolico ter ga imenoval po svoji ženi Thessalonike, ki je bila sestra Aleksandra Velikega. V

rimski dobi je bilo mesto zelo imenitno ter je imelo okrog 220 tisoč prebivalcev. V bizantinski dobi se je srečno ubranilo napadom Slovanov, Avarov, Bolgarov in drugih; Turki so si ga osvojili leta 1430. Po odkritju Amerike je Solun, kakor vsa sredozemska pristanišča, zelo nazadoval. V novejši dobi pa si je pod vplivom industrijskega razvoja srednje Evrope in pozitivne prometa z bližnjim vzhodom zopet zelo opomogel. Nove politične meje pa ga po letu 1912 zopet ovirajo, da ne more izvrševati svojih prirodnih funkcij.

Po svojem prebivalstvu je Solun zelo interesantno mesto. Ze takoj po osvobođenju izpod Turčije je štel 170.195 prebivalcev, od katerih je bilo nad polovico španjolskih židov, ki so se bili priselili koncem 16. stoletja iz Španije. Velika večina je obranila še do danes vero očetov, kakih 10.000 pa so jih je pomuslimanilo. Toda židje nimajo v Solunu v svojih rokah le trgovine (dve tretjini), marveč opravljajo kot pridni delavci tudi vsakršna druga dela, celo najtežje težake posle v luki. Grkov je bilo v Solunu pred letom 1912 le kakih 20—25 tisoč, Turkov krog 40 tisoč, a Slovanov nekaj nad 10.000, dočim je okolica in ves spodnji del vardarske nižine naseljen v veliki večini po Slovanih.

ulica 12, ki bo skrbelo, da bomo tudi mi vsaj v praznikih srečni. Hvaležni bomo za vsak najmanjši dar, in vsem cenj. darovalcem se bomo zahvalili v časopisih ter objavili imena vseh darovalcev.

— **Dr. Vošnjak se poslavlja od Prage.** Jugoslovenskega poslanika v Pragi dr. Vošnjaka so obiskale te dni razne češke korporacije, ki vzdržujejo in negujejo češkoslovaško - jugoslovenske zveze. V daljšem govoru je dr. Vošnjak orisal jugoslovensko-češkoslovaško zvezo, katero je tudi on pomagal ustvarjati. V imenu češkoslovaško-jugoslovenske lige ga je pozdravil praški župan. Dr. Vošnjak se prihodnje dni vrne v domovino, kjer namerava stalno ostati.

— **Na našo zadnjo vest** o novem nacionalističnem listu v Ljubljani se nam še poroča: List, ki bo izhajal tedensko, prične izhajati dne 1. januarja 1923 v Učiteljski tiskarni v Ljubljani ter se bo imenoval »Orjuna«. List bo urejeval naš pesnik Radivoj Peterlin. Petruška ter bo, dokler ne prične izhajati v Mariboru drug list, edino uradno glasilo Organizacije Jugoslovenskih Nacionalistov v Sloveniji.

Celjske vesti.

Celjske prireditve. V sredo in soboto je priredil Čehoslovaški kvartet svoj komorni večer, v soboto kot cerkveni koncert v evangelijski cerkvi. Oba večera sta uspela v vsakem oziru sijajno. Gledališke predstave se vršijo precej redno. V torek, dne 12. t. m. je gostoval ansambel ljubljanskega Narodnega gledališča v Petrovčevi komediji »Ploha«. Vprizoritev je izvala različno kritiko. V torek, dne 19. in v sredo, dne 20. t. m. pa igrajo članice celjskega Dramat. društva mladinsko igro »Krojaček — junaček«. V torek, dne 19. t. m. se prične na Ljudskem vseučilišču praktični pouk v srbohrvatskem jeziku. Tečaj vodi g. učitelj Radić in bo trajal 16 ur. Slovniški pouk, ki je obsegal isto število ur, je že končan.

Novo industrijsko podjetje. Med Celjem in Levcem je preuredil g. prof. Jošt svoj dosedanjí mlín tako, da zmehča s parnim pogonom na dan najmanj en vagon žita. S tem je zelo ustrezno prebivalstvu celjske okolice.

Mestni magistrat celjski opozarja mestno prebivalstvo, naj štedi z električnim tokom, ker je pokvarjen en stroj in preti mestu v slučaju, da se preveč obteži še drug stroj, nevarnost, da električna luč za delj časa popolnoma odreče.

Obdaritev celjskih mestnih ubožcev. Celjski ubožni svet razdeli o božičnih praznikih med mestne ubožce 29.000 K, od katerih pripade posamezniku 240 K. Vrha tega dobi vsak revež izven ubožne hiše še primeren kvantum kuriva. Društvo za zaščito dece razpolaga s približno 15.000 K, h kateri vsoti je prispevala mestna občina precejšen znesek. Obdarovani bodo dne 22. t. m. vsi revni učenci mestnih osnovnih šol in okoliške šole.

Ostudna demagogija klerikalcev.

Klerikalni shod v Gambrinu.

Maribor, 18. decembra.

Dva dni pred proračunsko debato je smatrala sovladajoča klerikalna stranka za umestno sklicati shod, na katerem so klerikalni občinski svetniki udrihali po svojih zaveznikih socialistih. To je torej rezultat poldrugoletnega sodelovanja socialistov in klerikalcev na magistratu. Mi beležimo to z zadoščenjem, ker so se le prerano uresničile naše trditve, da takšne nemoralne, protiprogramatične politične zveze, ki jih ne družijo nobena skupnost, ampak, kot v tem slučaju, le slopo sovražstvo proti demokratom, ne morejo roditi drugačnih sadov. To zvezo pa beležimo ob enem z obžalovanjem, ker se je mesto pod to poldrugoletno demagogijo pogreznilo v dolgove in je šlo gospodarstvo na vsej črti rakovo pot. Poldrugoto leto so na magistratu govorili le skozi okno in v tej pozi so nastopali tudi na sinočnjem shodu klerikalni demagogi. Najbolj nesramen je bil duhovnik in doktor Jerovšek, ki je premleval znane psovke iz »Straže« o mestni hranilnici, roparskih davkih in

zidanju. Sedaj vsaj vemo, kdo piše za »Stražo« one mesarske psovke. Za poštenost in inteligenco duhovnika dr. Jerovška naj zadostuje, če omenimo, da je v polovici svojega govora na najbolj prostaški način blatil dr. Kukovca, ker je svoje celjsko stanovanje zamenjal z zdravnikom dr. Treznem v Mariboru. Dr. Jerovšek se je povzpelo celo do demagoškega vzklika, naj gre dr. Kukovec v vagone na Tezno in tam dela kot morajo drugi železničarji. Mi se dosledno izogibamo osebnostim. Če pa bodo duhovniki iz Cirilove tiskarne tako drzno izzivali in bodo njihovi somišljeniki to mirno trpeli, naj tudi nosijo posledice. Ker je dr. Jerovšek večeraj toliko otepal z nepotrebnimi advokati, ki baje dobivajo stanovanja, moramo že konstatirati, da je pred kratkim dobil krasno stanovanje baš klerikalni advokat, ki se je še le pred kratkim poročil in je dobil to stanovanje le vsled pritiska klerikalne delegacije na magistratu. Mi smo to mirno prešli, čeprav nebroj naših somišljenikov že leta zastoni moleduje za stanovanja. V enakem žanru je govoril seve tudi advokat dr. Leskovar. Na klerikalnih programatičnih shodih je sicer vedno na dnevnem redu »Sveta vojska«. Ker pa je bilo na predvečerašnjem klerikalnem zborovanju navzočih nekaj nemškutarskih birtov in mesarjev, se je dr. Leskovar zavzel za podpiranje pitja, citiral: »En kozarec ali dva, to nam korajžo da«. Temu je odgovarjala tudi vsebina njegovega govora, ki se ga je očitvidno sam sramoval in tako ob sklepu trdil, da noče uganjati demagogije. To so trdili tudi vsi ostali tribunji, čeprav ni nobeden izgovoril niti stavka, ki bi ne bil preračunano hujskajoč. Uverjeni smo, da bodo to laži-ljudsko klerikalno politiko kmalu spregledali tudi pismoenoše in kaznični pazniki, ki so tvorili glavni kader Žebotove armade. Poslanec Žebot je reševal politično situacijo. Naši čitatelji pa vedo, da so Žebotovi govori morda primerni za Kurjo vas, za to ga ne bomo servirali v svečanem božičnem tednu. Meščanom, ki jim je resno za razvoj mesta, pa priporočamo, da pazno sledijo mariborski komunalni politiki. Potem jim bo tudi lahko ločiti demagoške fraze in poštenost. Mariborski »Orjuna« je Žebot objubil batine s svojo armado in dr. Vesenjak bo baje pomagal.

Mariborske vesti.

Maribor 19. decembra 1922.

m Narutowicz v Mariboru. Umrjeni predsednik polske republike Narutowicz je znan tudi v Mariboru izza 1. 1913. Takrat je šlo za to, da se zgradi na enem otoku Drave električna centrala. Narutowicz je bil pozvan, da odda kot inženir svoje strokovno mnenje.

m Osmo redna seja občinskega sveta mariborskega se vrši v četrtek dne 21. t. m. z nadaljevanjem v petek, dne 22. t. m. v mestni posvetovalnici. Seja se prične vsakokrat ob 19. uri. Dnevni red: 1. Proračun za leto 1923. 2. Volitev mestnega svetnika mesto odstopivšega mestnega svetnika Lojzeta Slanovca.

m Za obmejno božičnico pri Sv. Duhu je nabral F. K. 400 K. Darovali so gg. Ivan Gorup 80 K, dr. P. Turner, Jos. Zagor, Jos. Karis po 40 K, Jos. Kraševac, dr. Jak. Toplak, Aleks. Ravnikar, Oskar Dev, Fran Domicelj, gospa Kunovič, Ferdo Delak, Fran Serce, Ferdo Karis po 20 K, J. Bajt, Ivan Mislaj po 10 K. Denar hrani naše uredništvo.

m Iz Zidanega mosta nam piše g. Ivan Zadnik, da je nabral s pomočjo g. Andreja Kerena 165 Din in ne — kakor smo pomotoma javili 96 Din za »Orjuna«.

m Božičnica na Pohorju. Prejeli smo: Kakor lani, nameravajo mariborski samci tudi letos božični večer preživeti v naših gorskih kočah na Pohorju. Letos bo še posebno ugodno, ker imamo kar tri prazniške skupaj in je v nedeljo večer že božični večer. Ako vrnemo doslej ne bo posebno nagajalo, je pričakovati večje udeležbe. Baje je več božičnih gostov tudi iz Celja namenjenih na Pohorje. Kolikor nam znano, je v mariborski koči za prehrano dobro preskrbljeno. Za okras božičnega drevesca, eventualno tudi darila, naj saj nekoliko skrbje tudi izletniki.

Priporočja pa se, da se dotičniki čimprej odločijo in zglasijo n. pr. pri novinarju Pircu v pisarni Mar-Stan.

m Jugoslovanski Matici so darovali: Učenke I. dekl. šole v Mariboru 40 D, gg. Gulj Jos., Rojnik, Zinkovič, Vene po 10 D, Žerjal Karol 8 D, Cunta, Deluka 5 D, Ligošky 250 D. — Znamke so darovali: Šola v Rušah, šola v Svečini in ga. Ivana Jaklič. Vsem darovalcem iskrena hvala!

m Jugoslovanski Matici sta poslala iz neke kazenske poravnave gg. dr. Skapin in dr. Šnuderl 250 D. Iskrena hvala!

m Suterenski lokali. Prejeli smo: Ne samo s stanovanji, tudi z lokali za obrtne in pisarniške svrhe je velik križ v Mariboru. Pa temu se da laglje od pomoči, kakor pomanjkanju stanovanj. Mar-Stan je tudi v tem oziru že zdavno opozarjal na vzgled Zagreba, kjer se v novjšem času sistematično izrabljajo po vseh ulicah suterenski prostori (kleti itd.) v moderno urejene lokale z vhodom iz ulice. Pri nas nam je že pred Zagrebom dala najlepši vzgled Grajska klet, po kateri je Maribor postal širrom še bolj poznan. Ampak obrtnih in pisarniških takih lokalov še nimamo, oziroma nekaj jih imamo, ampak take z vhomom od znotraj in ne da bi se jih spoznalo že na zunaj. Maribor pa ima ob glavnih ulicah skoro vsako hišo tako zgrajeno, da se dajo spodnji prostori okusno in namenu primerno izrabit v najlepše lokale. Tozadevno pregleduje sedaj posebna privatna komisija vse hiše po glavnih ulicah. Opozarjamo hišne gospodarje v njih lastnem in v interesu razvoja mesta na to komisijo, kateri naj delo olajšujejo z radevoljnimi podatki ali pa če svoje prostore sami prijavijo Mar-Stanu. Seveda opozarjamo na to tudi interese, ki reflektirajo na take lokale.

m Zadruga brivcev in vlasničarjev v Mariboru naznana, da so brivnice v nedeljo dne 24. decembra celi dan do petih zvečer odprte, na božič zaprte, na Štefanovo od pol osmih do 12. ure odprte.

m Mestno kopališče bo ta teden z ozirom na božične praznike 4 dni odprto in sicer blagajna v sredo, četrtek in petek od 9. do 17. in pol, v soboto do 18. ure, kopališče pa do 20. ure zvečer. Parna kopel je v sredo, četrtek in soboto ves dan za moške, v petek pa za ženske. Občinstvo se naproša, da se v večji meri poslužuje prvih kopalnih dni v tednu in s tem prepreči naval v zadnjih dneh tedna.

m »Jajca boš plačal!« je zaklicala v ponedeljek dopoldne neka Marija Dolenec iz Sp. Jablancev vozniku Kacu. Bilo pa je tako: Voznik Kac je vozil korakoma po Aleksandrovi cesti proti kolodvoru. Nasproti prikorska Micka Dolenčeva. Na glavi je nosila košaro, v kateri je imela 300 komadov jajc. Ko je hotela prečkati cesto, je zadela, kakor pravijo očividci, po lastni neprevidnosti, v voz in jajca so se kotalila po cesti. Seveda se jih je pri tem najmanj polovica potrla. Skodo, ki je za Dolenčevu vsakakor občutna, bo morala nositi seveda sama. Je že tako, da se mora z jajci ravnati previdno.

m Kdo ima prav? V nedeljo ponoči je prišel na policijsko stražnico v magdalenskem predmestju nek možakar, ki je prijavil, da sta ga na Ruški cesti napadla dva mlada fanti. Mu odvzela denar ter mu povrh še slekla suknjo in jopič. Bil je ves prašen in povaljan in izgledalo je, da je res užival dobrote cestnega jarka. Trdil je tudi, da ga je še prej na nekem drugem kraju, za katerega pa ne ve imena, napadel nek drugi možki, ki mu je slekel površnik. Na Ruški cesti je bila popolna tema. To se je zgodilo krog pol 3. ure zjutraj. Službujoči stražnik pa v tem času ni ničesar opazil niti slišal, dasiravno je ravno na omenjenem kraju Ruška cesta zelo dobro razsvetljena. Verjetno je, da se ga je možakar preveč nasrkal ter obležal v kakem jarku. Mogoče je, da mu je pri tem res kdo slekel suknjo, če je ni, kakor se je že enkrat dognalo pri takem »napadu« v tem okraju, zapil ali zakvartal. Videli bomo, kaj bo dognala preiskava.

m Velika kavarna. Najmodernejša kavarna v Sloveniji. Na razpolago tu in inozemski listi. Eleganten Bar. — Dnevno koncerti.

m Najdeni predmeti. Od 1. do 30. nov. 1922 so bili oddani pri pol. komisar. v Marib. sledeči predmeti kot najdeni in se morejo od izgušitelja dvigniti. 1 ščipalnik, ena zlata ovrtna igla, 1 dežnik, ena zlata zaponka s žlahtniki kamni, ena ročna torbica iz rujavlega usnja z denarjem, ena listnica z manjšo svoto denarja, 1 mladji psiček, 1 večji in en manjši dinarski bankovec, 2 ključa, en blagajniški ključ, ena škatlja z manjšo svoto denarja, 1 ključ, 1 zlati prstan, 1 zavišek z barhantno žensko bluzo in obljeko, 1 otročji beli kožnat ovrtnik (boa), 1 zlata ženska verižica, ena rujava ženska torbica z avstrijskimi kronami, 2 ključa, 1 manjši dinarski bankovec, en rujav krznati ovrtnik.

Narodno gledališče.

Repertoire:

Torek, 19. decembra Golgota, B.
Sreda, 20. decembra Prodana nevesta, izv. Gostuje g. Knittl, član zagrebske opere.

—□—

»Prodana nevesta«. Opozarjamo občinstvo na jutrajšnje gostovanje g. Zdenka Knittla, člana zagrebske opere. G. Zdenko Knittl nam je znan izza »Hoffmannovih pripovedk« in ob tej priliki si je namah pridobil občinstvo. V »Prodani nevesti« bo pel Janka. Ker je to češka opera in g. Knittl rodem Čeh, smo tem bolj upravičeni veseliti se že vnaprej njegovega gostovanja. Cenj. občinstvo naj si vstopnice čimprej oskrbi.

Lože. Ker so se dogodili slučajji, da je marsikateri gledališki posetnik zahteval celo ložo, drugi zopet samo eden ali dva sedeža, odreja uprava sledeče: Cele lože bodo na razpolago za vsako predstavo do opoldne tistega dne, ko se predstava vrši, popoldne pa se bodo izdajali tudi posamezni sedeži v ložah. Torej, kdor hoče celo ložo, naj se pravočasno oglasi v gled. blagajni.

»Faust«. Opozarjamo že danes cenj. občinstvo na sobotno premijero »Faust«.

JDS.

TAJNIŠTVO DEMOKRATSKE STRANKE V MARIBORU za oblastno organizacijo stranke in za Maribor je odslej stalno v Cankarjevi ul. št. 1, pritlično. Tam so tudi klubski lokali za seje strankinih organizacij in za sestanke strankinih pristavev. Tam naj oddajajo člani stranke vse svoje želje, zadeve, prošnje itd. Tam so na vpogled volilni imeniki za Maribor. Uradne ure so od 8—12. ure dopold. ter od 16—18. ure popoldne.

Porotno sodišče.

Maribor, 19. decembra.

Pocestni roparji.

Dne 8. novembra sta sedela v gostilni Ivana Pahernika v Zg. Sv. Kungoti 28-letni Herman Burdijan in Franc Juhart, oba delavca. Krog 6. ure zvečer se je pripeljal s kolesom v to gostilno, kjer je tudi mesarija, Ervin Vavpotič po meso. Kolo je prislomil pred gostilno k zidu, ter vstopil v gostilno. Pri tem je opazil, da sta si imenovana nekaj pomagnila, nakaar je najprej eden zapustil gostilno, kmalu za njim pa je izginil tudi drugi. Ko se je Vavpotič kmalu na to s kolesom odpehjal proti domu, sta ga kakih sto korakov od gostilne napadla dva moža, — današnja obtoženca — ga pretepla in mu odvzela kolo. Vavpotič je zbežal nazaj v gostilno, kjer je ves dogodek jokaje pripovedoval. Sum je takoj padel na obtoženca, ki pa sta vsako krivdo zanikala. Končno je Burdijan priznal, da sta mu odvzela kolo, ki sta ga skrila v nekem sadonosniku, kjer so kolo pozneje res našli. Pravi pa, da ga je Vavpotič s kolesom podrl na tla, na to pa je zbežal. Kolesa ni zapeljal nazaj v gostilno, ker je tam ostal dolžan zapitek. Porotniki njunemu zagovoru niso verjeli ter so potrdili vprašanje na rop. Obsodba se glasi pri Juhartu na 9 let, pri Burdijanu na 8 let težke ječe.

Gospodarstvo.

g Novi potniški vagoni za sarajevsko sekcijo. Prometno ministristvo je dostavilo sarajevski sekciji državnih železnic dvajset novih potniških vagonov prvega razreda, ki so luksuzno opremljeni. Vagoni so določeni za progo Gruz-Sarajevo in Sarajevo-Brod.

g Naša produkcija olja. Ministrstvo poljedelstva je izdalo te dni statistiko o produkciji oljčnega olja v naši državi. Glasom te statistike se pridela v naši državi, večinoma v Dalmaciji, 1200 vagonov oljčnega olja v vrednosti 12 milijonov dinarjev.

g Uradni tečaj dinarja, veljaven za mesec december: 1 napoleon 230 D, 100 franc, frankov 450 D, 100 belgijskih frankov 420 D, 100 grških drachem 105 din, 100 ital. lir 290 D, 100 švicarskih frankov 1150 D, 100 pezeta 980 D, 100 danskih kron 1200 D, 100 nizozemskih goldinarjev 2500 D, 100 švedskih kron 1650 D, 100 rubljev 70 D, 1 angl. funt 280 D, 1 dolar 62 D, 100 nemških mark 2 D, 100 rumunskih lejev 42 D, 100 bolgarskih levov 50 din., 100 češkoslov. kron 204 D, 100 avstrijskih kron 0.12 D, 100 poljskih mark 0.60 D, 100 ogrskih kron 3 D.

g Produktna borza v Novem Sadu, 16. decembra: pšenica bačka 408, srem. 413; koruza bačka 325, zimo za marec 225; moka »0« 580, za kuhlo 555, krušna »6« 505, ohrabi pšenčni 165; masl sviniška ab Bačka 26; orohi bosanski 580; tendonea čvrsta.

g Zagreška produktna borza, dne 16. decembra: (zahteva : ponudba). Koruza, stara — : 367.50; nova — : 367.50; par. Zagreb 320. — : — post. Indija 207.50 : —; franko Djakovo 215. — : —; umetno sušena par. Zagreb 305. — : —; ječmen franko sromska postaja 277.50 : —; oves franko Zagreb 50% kasa 300 : 310; moka : »0« franko vagon Zagreb — : 685; sortirana diakovska — : 630; fižol : pisani franko Zagreb 332.50 : —; beli franko Sisak — : 375; beli franko Zagreb 337.50 : —.

Redka prilika.

Proda se skoro nova in modero zgrajena tro-nadstropna hiša s pročeljem na ulico in z velikim dvoriščem na najlepšem kraju v bližini državnega kolodvora v Zagrebu, Senčina ulica. Kupec dobi lahko tudi stanovanje. Pismene ponudbe na Zagreb, pretinac 118, ustmene pa Senčina ulica 16, II. nadstropje, Josip Pavešić.

Turistika in sport.

: Smučarski tečaj (skikurzi) v Bohinju. — Na izrecno prošnjo beograjskih sportnih krogov, ki so jako zanimajo za letošnji smučarski tečaj v Bohinjski Bistrici, priredi »Jugosloven. zimskosport. savez« 2 tečaja za novince i. s. prvega od 27. dec. t. l. do 6. jan. 1923. — Pojasnila daje in sprejema prijava »Jugoslov. zimskosportni savez«, Ljubljana, Narodni dom. (TPR)

Objave.

§ Kmetijska zadruga Račjem je prodala na licitaciji dne 18. decembra svojo barako z prostorom. Kupil jo je lesni trgovec Drago Štekič iz Maribora za 105.000 K.

§ Mestni kino. Ženina živca prekrasna drama v 5. činih z glavno Henry Porten v glavni vlogi se predvaja v torek, srede in četrtek.

Glavni urednik: Radivoj Rehar
Odgovorni urednik: Rudolf Oslan.

Redne prekomorske zvoze
iz Bremena preko Southampton, Cherbourg
v New-York s krasnimi zelo udobnimi
amerikanskimi državnimi parobrodi
družbe UNITED STATES LINES.

Parniki odplujejo sledeče:
America 3. jan. 7. febr.
President Harding . . . 6. jan. 14. febr.
President Roosevelt . . 17. jan. 28. febr.
George Washington . . 21. febr. 28. marca
Southampton in Cherbourg 1 dan pozneje

Beograd, Travnička ulica 1
in vsa pomembna potniška pisarna.
Zahtevajo cestno in paroplovni red št. 149

POZORI

Zimske in sportne obleke, raglanc, površnice, damske to-sune, in plašče izdeluje najceneje in po najmodernejšem kroju
Dominik Fabjanič Jurčičeva ulica 5/I. 2050

Mehlovana soba

za dva solidna gospoda se išče. Ponudbe pod "NUJNO" na upravo lista. *

Mala oznanila.

Dva kovčka za vijolino se prodaja v tobakarni v Maribor. 2568

Železna peč za sobo in 25 m dolga veriga se prod. Varnost: Aleksandrova cesta 83 v Irgovici. 2569

Primerena božična darila
Elegantne bele obleke: košulice, plašči, kožuh, klobuki, čevlji, krovci, ročna dela, perilo, lepi stekleni nadevki, zelo lepe vaze, nipe, različne ure, zlati in srebrni okraski, velike žlice iz čina srebra, karfendi, podobne okviri za podobne in fotografije, kozarci za pivo, vrč, male mize ce, garaturo za pušice in različne stvari se kupuje ugnejeje v Mariboru, Cankarjeva ulica št. 2, drugo nadst. levo. 2571 3-1

Borato zašega naveskov za božična drevesca pripreda Irgovina R. Schweighofer, Maribor, Koroška cesta št. 9. 2485 3-3

Prodajam po izredno nizkih cenah pohištvo in sicer: mize, stole, sobno in kuhinjsko opremo, steklene emere (vitrine), stare pohištve, različne skrine, lepo vlečena tabernakelomare, ital. razopano salongarnituro bogato urezljano in v govelem asnuom, porcelane iz porcelana, različne steklenice, stare ure, vaze, rezni nakit, slike, preproge, etovski avto, F. Smetič, Maribor, Gosposka ulica št. 27. 2438 3-3

Božična darila

Preproga
Zavese
Odeje 2210 19-8
Pregrinjala
Kožuh
Podobe
Lesene svetilke
Kristalni kozarci
Umetni porcelan
Pohištvo

Največja izbira
Znižane cene

Trgovina pohištva
KAROL PREIS
MARIBOR
Gosposka ul. 20

Centri zastori
Ogled prost

Najprimernejša darila za božič in novo leto AMERIKANSKI

SINGER ŠIVALNI STROJI

Singer igle in Singer olje, nadomestni, niti, svila, deli. I. d.

Lasina mehanična delavnica

Prodaja na obroke

Singer šivalni stroji Bourne & Co., Newyork

Centrala za kraljevino SHS, Zagreb, Maruličeva 5

Podružnice: MARIBOR, Šolska ul. 2

Zagreb, Karlovac, Varaždin, Osijek, Vinkovci, Bjelovar,

Brod na Savi, Subotica, Novi Sad, Ljubljana, Sarajevo,

Mostar, Banjaluka, Tuzla, Dubrovnik, Podgorica,

Beograd, Kruševac, Niš, Skoplje, Veleš,

2249 Bilolj, Kragujevac, Zaječar in Slip. 8-6

Zastopstva so v vseh naših mestih

Praznih steklenic za vino

(1/10 lt) kuni vsako množino veletrgovina z vinom
Fugol, Rossmann in Volter, Maribor, Trg svobode št. 3. 2567 9-1

Jugoslovenska švicarska industrija čreves d. d. (proje Josip Pavešić)

Zagreb, na Kanalu 48.

Veliko skladišče govejih suhih in soljenih tankih čreves

(Bandeldarm) in strogo sortiranih debelih soljenih ier

ovčjih in svinjskih čreves (Saitling), kakor tudi

čreves za klobasije (Kesseldarm). — Raz-

prodaja na veliko in malo. — Išče

se zastopnike za province. 2515

8-3

se zastopnike za province.

2515

2515

2515

2515

2515

2515

2515

2515

2515

2515

2515

2515

2515

2515

2515

2515

2515

2515

2515

2515

2515

2515

2515

2515

2515

2515

2515

2515

2515

2515

2515

2515

2515

2515

2515

2515

2515

2515

2515

2515

2515

2515

2515

2515

2515

2515